

Contra la violència de gènere

Informa't

Què és?	2
Què cal fer?	
➤ En cas d'un maltractament físic, quines mesures cal prendre?	3
➤ I en cas de maltractament psíquic?	3
➤ I si els maltractaments són a casa?	3
On em puc adreçar?	
➤ Telèfons	4
➤ Oficines d'Informació i atenció a la víctima	5
Informació a INTERNET	6
Informació a la Biblioteca Pública	
➤ Llibres d'autoajuda	9
➤ Narrativa i cinema	11
➤ Dossiers de premsa i articles de revista	13
➤ Estudis i assaigs.....	13
➤ Dret i legislació.....	15
Legislació : normativa bàsica	
➤ Estatal.....	16
➤ Catalunya.....	16

Què és

La violència de gènere, especialment la que es produeix dins de l'àmbit de la llar, és una realitat que és present en tots els països, en totes les cultures, en tots els nivells socials i s'ha donat durant totes les èpoques històriques, tot i que, generalment, ha quedat silenciada en l'àmbit de la privacitat.

La violència contra les dones té el seu origen en un sistema de relacions de gènere que manté la preeminència dels homes sobre les dones.

La **violència de gènere** és definida per les Nacions Unides com aquells actes vers les dones i nenes que "puguin tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual o psicològic per a la dona, així com les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen a la vida pública com a la privada".

Segons les Nacions Unides, s'entén per **violència domèstica** qualsevol acte d'agressió que té com a resultat danys o patiments físics, sexuals o psicològics, incloent-hi les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant en la vida pública com en la privada, i quan aquests actes són realitzats per membres de la família o persona de relació d'afectivitat anàloga.

Tipus de violència:

- **Física:** danys en el cos de la persona (bufetades, empentes, cops, pallisses, asfixies, cremades, retencions...) que poden donar com a resultats fractures, ferides, contusions, hematomes o, fins i tot, la mort.

- **Psicològica:** actes o conductes de desvaloració, humiliació, temoritjació, por (crits, vexacions, amenaces, coaccions, desqualificacions, aïllament...)

- **Sexual:** imposició d'una relació sexual contra la voluntat (agressió, abús, tocaments, inducció a la prostitució...)

L'article 15 de la Constitució espanyola garanteix el dret fonamental a la integritat física i moral. Els maltractaments físics o psíquics estan tipificats com a delictes de lesions.

Què cal fer?

En cas d'un maltractament físic, quines mesures cal prendre?

Vés a un centre sanitari, sense rentar-te ni canviar-te la roba. Un cop atesa, demana un certificat mèdic de lesions en què es descriguin les ferides, el tractament que requereixen i el temps de curació previsible.

Posteriorment, amb el certificat mèdic, vés a la comissaria de policia, al quarter de la guàrdia civil o, si és possible, al jutjat de guàrdia del lloc on visquis per tal de formalitzar una denúncia per agressió, en la qual cal fer consignar:

- Què t'han fet,
- Qui t'ho ha fet,
- I on t'ho han fet

Si hi ha hagut cap testimoni, fes que t'hi acompanyi.

Si has estat agredida anteriorment, explica-ho i lliura els documents que tinguis sobre els fets. No deixis que ningú et faci desistir de la denúncia.

Si has estat agredida anteriorment, explica-ho i lliura els documents que tinguis sobre els fets. No deixis que ningú et faci desistir de la denúncia.

Abans de signar la teva declaració, llegeix-la atentament i, si ho consideres necessari, demana que hi facin les rectificacions corresponents fins que s'ajusti exactament al que has declarat. Exigeix una còpia de la denúncia.

La persona que la rebí està obligada a tramitar-la.

I en cas de maltractament psíquic?

Els insults, les injúries, les calúmnies i les humiliacions són maltractaments que també pots denunciar, malgrat que moltes vegades són difícils de provar.

I si els maltractaments són a casa?

Denuncia'ls també.

- Si tens por de noves situacions violentes, tu i els teus fills o filles podeu marxar del domicili conjugal i restar-ne fora durant 30 dies, sempre que en aquest interval de temps presentis davant el jutjat una demanda de separació o una demanda de mesures provisionalíssimes (urgents) de separació, ja que aquest abandó no comporta incompliment del deure de convivència conjugal.

Entre les primeres diligències que pot acordar un jutge o una jutgessa o el tribunal hi ha la mesura cautelar que permet l'allunyament físic entre la persona agressora i la víctima (article 544 bis de la Llei d'enjudiciament criminal, introduït per l'esmentada Llei orgànica 14/1999).

En el cas que les víctimes de maltractaments siguin els fills o filles menors d'edat, aquests no tenen l'obligació de declarar ni de fer la confrontació de testimonis ni cap altre tipus de prova davant la persona agressora (articles 448, 455, 707 i 713 de la Llei d'enjudiciament criminal).

És necessari que demanis assessorament a un advocat o una advocada.

Si no tens mitjans econòmics, pots sol·licitar un advocat o advocada d'ofici.

Abans de sortir del domicili conjugal:

- Recull els teus objectes personals i els dels teus fills i filles.
- Agafa també alguns documents (llibretes d'estalvi, certificats mèdics, contractes, cartilla de la seguretat social i els que consideris útils).

No cal que pateixis agressions de ningú. Per tant, tampoc del teu marit, d'altres familiars o del teu company.

Demana ajut: hi ha centres que et poden ajudar.

On em puc adreçar?

Telèfons

Línia 900 900 120

Servei d'atenció telefònica i confidencial durant les 24 hores per a les dones en situació de violència.

A través del telèfon gratuït **900 900 120**, un equip de persones professionals atenen de manera confidencial i personalitzada i faciliten informació, ajuda, orientació i atenció immediata en cas d'emergències.

També es facilita que les persones que truquin al servei puguin expressar-se en català, castellà, anglès, francès, alemany, italià, rus, àrab, rumanès, croata i xinès (mandarí).

La línia 900 900 120 també ofereix servei a través de **correu electrònic** (900900120@gencat.cat) i de **xat**. (<http://195.219.58.175/icdonal/>)

Telefons d'emergència en cas de violència

Guàrdia Urbana	092 ; 977 240345
Mossos d'Esquadra	088 ; 977635300
Guàrdia Civil	062
Policia Nacional	091
Emergències socials	112
Emergències mèdiques	061
Informació i assessorament jurídic	016
Atenció permanent	900 900 120

Oficines d'informació i atenció a la víctima

Institut Català de les Dones a Tarragona	Sant Francesc, 3 977 24 13 04 icd.tarragona@gencat.cat
Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte	Lluís Companys, 10 900 12 18 24 4a. 977 22 09 22 977 92 01 08 c.e. victimatarragona.dj@gencat.cat
EMUME (Especialistas Mujer-Menor) (Guardia Civil)	López Peláez, 1 977 23 77 77
SIAD. Servei d'Informació i Atenció a les Dones	Plaça de la Font, 1 977 29 62 79 c.e. siad@tarragona.cat
SOJ. Servei d'Orientació Jurídica (Dept. De Justícia)	Av. Lluís Companys, s/n Tf. 977 21 27 09 (Palau de Justícia)
Qualsevol centre sanitari de la xarxa sanitària pública	
Qualsevol Centre de Serveis Socials d'Atenció Primària	

Llocs on tramitar les denúncies

-Jutjat d'Instrucció núm. 6 (Avda.President Lluís Companys, 10. Tf. 977 92 03 06) o a qualsevol jutjat de guàrdia

- Prefectura Superior de Policia. Comissaria de la Dona
- Direcció General de Seguretat Ciutadana. Policia-Mossos d'Esquadra

Informació a Internet

Institut Català de les Dones

<http://www.gencat.cat/icdones/>

Pàgina de l'organisme del Govern de la Generalitat. Podem trobar tot tipus d'informació de l'Institut així com també els serveis que ofereix (atenció psicològica, assessorament jurídic, línia d'atenció a les dones en situació de violència...), dades d'interès, d'actualitat, activitats ...

<http://www.gencat.net/icdona/guia.htm>

Guia d'Associacions i Entitats de Dones de Catalunya, que ofereix l'Institut Català de les Dones. La informació es dona per municipis i àrees temàtiques (social-violència de gènere, cultural, educació...)

L'Institut Català de les Dones, ha editat un parell de fullets sobre Maltractaments i Agressions Sexuals dins la col·lecció Dona, Informa't, accedeixi per saber Què has de fer i On pots adreçar-te per denunciar un cas de violència.

http://www20.gencat.cat/docs/icdones/Institut/Documents/pla_accio/pub_eines12.pdf

Pla de polítiques de dones del Govern de la Generalitat 2008-2011

Es concreta l'actuació de tots els departaments del Govern en polítiques de dones i incorpora, com a novetat, l'establiment d'indicadors destinats a dur a terme la seva avaluació.

http://www20.gencat.cat/docs/icdones/Documents%20web%20antiga/Arxius/pub_manuals2.pdf

L'Institut català de les Dones ha elaborat una Guia de recursos en línia sobre violència masclista.

Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya

<http://www.gencat.net/benestar/persones/dones/genere/atencio/index.htm>

Pàgina del Departament d'Acció Social i Ciutadania dedicada a l'atenció social a la dona víctima de violència domèstica (atenció especialitzada a les urgències, serveis d'acolliment i recuperació, pisos pont, pis de suport, Centre d'Intervenció Especialitzada (CIE), Punts de trobada)

<http://www.gencat.net/benestar/biblioteca/monogra8.pdf>

Monogràfic: violència familiar (Biblioteca del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya)

Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació Ciutadana de la Generalitat de Catalunya

<http://www.gencat.cat/interior/policia/violenciamasclista/index.htm>

Programa de seguretat contra la violència masclista

Instituto de la Mujer

<http://www.mtas.es/mujer/>

Pàgina de l'organisme oficial del Govern Central (Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales) que promou les polítiques d'igualtat entre dones i homes. També dóna informació de cursos, conferències ... telèfon gratuït d'informació 24 h. (900 191 010)
També hi ha estadístiques i una secció dedicada a la Violència

Consejo General del Poder Judicial

<http://www.poderjudicial.es/eversuite/GetRecords?Template=cgpi/cgpi/principal.htm>

Té una secció que és l'Observatori contra la Violència Domèstica i de Gènere on inclou guies, estadístiques i informes, sobre tot per allò que afecta la legislació vigent.

Guàrdia Civil

<http://www.guardiacivil.org/mujer/>

Pàgina de la Guàrdia Civil (Ministerio del Interior) on es tracta la violència domèstica. Hi ha legislació, definicions, formulari d'ordre de protecció...

Pàgines web d'associacions, recursos de dones, ongs...:

Themis: asociación de mujeres juristas

<http://www.mujeresjuristasthemis.org>

Associació sense ànim de lucre que amb l'objectiu de promoure la igualtat entre dones i homes realitza activitats (seminaris, conferències...) així com també assessoria i assistència jurídiques gratuïtes.

TAMAIA. Associació de Dones contra la Violència Familiar

<http://www.pangea.org/dona/tamaia/>

Federación de Asociaciones de Mujeres Separadas y Divorciadas

Hi ha un apartat de "Víctimes de violència de gènere" per anys (noms, fets, dates...)

<http://www.separadasydivorciadas.org/>

Red Estatal de Organizaciones Feministas contra la Violencia de Género

Agrupació de diverses associacions de dones de l'Estat amb l'objectiu de pressionar a les autoritats davant la inadequada resposta per part dels poders públics per afrontar la violència de gènere. Inclou llista de distribució, notícies, informes...

<http://www.redfeminista.org/>

Federación de Mujeres Progresistas

<http://www.fmujeresprogresistas.org/>

És una ONG d'àmbit estatal, sense ànim de lucre per a la defensa de la igualtat de drets i oportunitats per a les dones. Hi ha un apartat dedicat a la violència de gènere on s'ofereix telèfon gratuït, atenció psicològica...

Comisión para la investigación de malos tratos a mujeres

<http://www.malostratos.org>

Portal on es dona informació referent a la violència de gènere (com actuar i què fer en aquests casos, notícies...)

Centro de Asistencia a Víctima de Agresiones Sexuales C.A.V.A.S

És una entitat sense ànim de lucre, que ofereix serveis gratuïts a dones i nens que han sofert algun tipus d'agressió sexual. Entitat sensibilitzada en la violència de gènere.

<http://www.violacion.org>

Derechos humanos. Human rights

Entitat que treballa per promoure el respecte als drets humans i el dret humanitari internacional. Dona informació sobre els drets humans de la dona. Té enllaços i informació bàsica d'altres webs sobre el mateix tema

<http://www.derechos.org/ddhh/mujer>

Fundación mujeres

Organització privada no lucrativa, l'objectiu de la qual és promoure una major participació de la dona en tots els àmbits de la societat

<http://www.fundacionmujeres.es>

Instituto Social y Político de la mujer

ONG multidisciplinària y pluralista. Promou accions que possibilitin canvis en la condició de la dona. La violència contra les dones es tractada àmpliament en una de les seves campanyes

<http://www.ispm.org.ar/>

Mujeres en red

Espai de comunicació, d'informació (foros, notícies...) i solidaritat entre les dones al món. Temes interessants: violència de gènere...

<http://www.nodo50.org/mujeresred>

Informació a la Biblioteca Pública

Llibres d'autoajuda

-Almeida, Cristina.

Las Huellas de la violencia invisible. Barcelona : Ariel : Centro Reina Sofía para el Estudio de la Violencia, 2005.

- Barea, Consuelo

Manual para mujeres maltratadas (que quieren dejar de serlo) : detectar y prevenir la violencia de género -- Barcelona : Océano : Ámbar, 2004.

- Berbel, Esmeralda

Tracta'm bé. -- Barcelona : Edicions 62, 2004.

- Berbel, Esmeralda

Trátame bien : el maltrato físico y psicológico a examen. Hablan ellas: 18 testimonios de una superación . Barcelona : Alba, 2004.

- Bosch Fiol, Esperança ; V. A. Ferrer

La Voz de las invisibles : las víctimas de un mal amor que mata . -- Madrid : Cátedra, 2002.

- Cárdenas, Isabel ; Dora Ortiz.

Entre el amor y el odio : guía práctica contra el maltrato en la pareja. Madrid : Síntesis, DL 2005

- Díaz Herrera, J.

El varón castrado : verdades y mentiras de la violencia doméstica en España. Barcelona : Planeta, 2006

- ***10 palabras clave sobre la violencia de género.*** Estella (Navarra) : Verbo Divino, 2004.

- Garrido, Vicente

Amores que matan : acoso y violencia contra las mujeres . Alzira : Algar, 2001.

- Garrido, Vicente

El psicópata: un camaleón en la sociedad actual . Alzira: Algar, 2001.

- González Méndez, Rosaura ; J. D. Santana Hernández

Violencia en parejas jóvenes : análisis y prevención. Madrid : Pirámide, cop. 2001.

- Gracia Fuster, Enrique

Las Víctimas invisibles de la violencia doméstica : un extraño iceberg de la violencia doméstica . Barcelona : Paidós, cop. 2002.

- ***Guía de los derechos de las mujeres víctimas de violencia familiar*** . Madrid : Instituto de la Mujer, 2002.

- ***Guía para combatir la violencia contra las mujeres*** = Emakumeen aurkako indarkeriari aurre egiteko gida. -- [3ª ed. revisada]. -- Vitoria-Gasteiz : Ayuntamiento, 2004.

- Hirigoyen, Marie-France

El Acoso moral : el maltrato psicológico en la vida cotidiana . Barcelona [etc.] : Paidós, 1999.

- Hirigoyen, Marie-France

Mujeres maltratadas : los mecanismos de la violencia en la pareja. Barcelona : Paidós, cop. 2006.

- Jacobson, Neil ; J. Gottman

Hombres que agreden a sus mujeres : como poner fin a las relaciones abusivas. Barcelona : Paidós, cop. 2001

- Kipen, Ana ; M. Caterberg.

Maltractament, un permís mil·lenari : la violència contra la dona. Barcelona : Intermón Oxfam, 2006.

- Linares, Juan Luis

Las formas de abuso : la violencia física y psíquica en la familia y fuera de ella. Barcelona [etc.] : Paidós, cop. 2006.

- Lorente Acosta, Miguel

El Rompecabezas : anatomía del maltratador . Barcelona : Crítica, 2004.

- NicCarthy, Ginny

Libérate : cómo terminar con el maltrato y empezar una nueva vida. Barcelona [etc.] : Paidós, D.L. 2003.

- Rodríguez de Armenta, María José.

SOS ... mujeres maltratadas. Madrid : Priámide, cop. 2008

- ***El Rostro de la violencia : más allá del dolor de las mujeres*** . Barcelona : Icaria, 2002

- Stoyanova, Elena

Diario del miedo : el relato estremecedor de una mujer maltratada. Madrid : Temas de hoy, 2002.

- Suñer, Maite
Maltratadas : hablan las supervivientes . Barcelona : Plaza & Janés, 2002.

- **Talla amb els mals rotllos** [DVD] : per unes relacions lliures de violència. --
[Barcelona] : Institut Català de la Dona, D.L. 2005.

- Torre, Pedro de ; Francisco Javier Espada
Violencia en casa . Madrid : Aguilar, DL 1996. 177 p. ; 21 cm.

- Trintignant, Nadine
Mi hija Marie : carta abierta a una víctima de la violencia del género. Madrid
: Ediciones Martínez Roca, 2004.

- Varela, Nuria
**Íbamos a ser reinas : mentiras y complicidades que sustentan la violencia
contra las mujeres** . Barcelona, [etc] : Ediciones B, 2002.

- Velázquez Fernández, Manuel
Mobbing, violencia física y estrés en el trabajo . Barcelona : Gestión 2000,
cop. 2005.

- **Violencia : tolerancia cero** : programa de prevención de la Obra Social "la Caixa".
Barcelona : Obra Social Fundació La Caixa, DL 2005.

- **La Violencia contra las mujeres : prevención y detección : cómo promover
desde los servicios sanitarios relaciones autónomas, solidarias y gozosas**.
Madrid : Díaz de Santos, 2006.

- **Violencia doméstica : la mujer golpeada y la familia** . Barcelona [etc.] : Granica,
cop. 1997.

- Wise, Sue
El Acoso sexual en la vida cotidiana . Barcelona [etc.] : Paidós, 1992

- Zubiaur, Paula
**Gritos silenciosos : el terrible testimonio de una mujer en un matrimonio
aparentemente perfecto** . Madrid : Maeva, [2003].

Narrativa i cinema

- Alapont i Ramon, Pasqual
L'Infern de Marta / Pasqual Alapont. **La Màscara de l'amor** / Vicente Garrido. -
Alzira : Bromera, 2003.

- Castellano, Pep
Ferum de silenci . Picanya : Bullent, 2005. 116 p. : il. ; 19 cm. -- (Esplai ; 32)

24è Premi de narrativa juvenil Enric Valor 2004. [*Infantil i juvenil*]

- Doyle, Roddy
La Dona que ensopegava amb les portes . Barcelona : Edicions 62, 1997.
- Doyle, Roddy
La Mujer que se daba con las puertas . Madrid : Alfaguara, 1997.
- Ganga i Viñes, Gòria
Violència : poemes que enyoren l'amor . Tarragona : Silva, 2003.
- Núñez, Luchy
Esa extraña vergüenza . León : Everest, D.L. 2004.
- Pastells, Josep
Pell de cilici. Barcelona : Empúries, DL 2003
Premi Just M. Casero 2002.
- Steel, Danielle
El Viaje . Barcelona : Plaza & Janés, 2002
- Simó, Isabel-Clara
T'imagines la vida sense ell? . 4ª ed. -- Barcelona : Columna, 2000.
- Simó, Isabel-Clara
Còmplices . Barcelona : Bromera, 2004
- Souad.
Quemada viva : el primer testimonio de una víctima de un crimen de honor.
Barcelona : Martínez Roca, 2005.
- **El Círculo** [DVD] / una pel·lícula de Jafar Panahi. -- Barcelona : Manga Films, cop. 2002
- **Durmiendo con su enemigo** [DVD] / dirigida por Joseph Ruben. -- Madrid : Twentieth Century Fox Home Entertainment España, cop. 2001
- **Fiebre salvaje** [DVD] : 3 cuelgues de Spike Lee / [produced, written and directed by Spike Lee]. -- [Madrid] : Universal Pictures, cop. 2001
- **Hierro 3** [DVD] = Bin-Jip / una pel·lícula de Kim Ki-Duk. – Barcelona : Cameo media, cop. 2005.
- **El Manantial de la doncella** [DVD] / dirigida por Ingmar Bergman. -- Barcelona : Manga Films, D.L. 2003

- **Por amor** [DVD] = Loved / guió n y direcció n Erin Digman. -- Barcelona : Filmax Home Video, DL 2003

- **Solitud** [DVD] / una pelí cula de Roma Guardiet. – [Barcelona] : Vernal Media [et al.], cop. 2004.

- **Te doy mis ojos** [DVD] / direcció n, Iciar Bollain. -- [Barcelona] : Manga Films, D.L. 2003

Dossiers de premsa i articles de revista

Selecció d'articles de la premsa d'actualitat que podreu trobar a la Sala de Revistes de la Biblioteca Pública de Tarragona

Contra la violència de gènere [Dossier de premsa]. -- [Tarragona : Biblioteca Pública de Tarragona, 2004]

Estudis i assaigs

- **Agresiones contra la mujer** [DVD] / [producció n: Instituto de la Mujer ; realizació n: Brennan Asociados]. -- Madrid : [Instituto de la Mujer], [1986]

- Alberdi, Inés ; Natalia Matas

La Violència domèstica : informe sobre els maltractaments a dones a Espanya Barcelona : Fundació La Caixa, cop. 2002.

- Altarriba i Mercader, Francesc Xavier

Vivències silenciades : entrevistes a dones víctimitzades . Barcelona : Institut Català de la Dona, 1992.

- Altarriba i Mercader, Francesc Xavier

Vivències silenciades : estudi d'opinió sobre la víctimització de la dona a Catalunya . Barcelona : Institut Català de la Dona, 1992.

- **El Amor y la sexualidad en la educació n**. Madrid : Instituto de la Mujer, DL 2007

- Díaz-Aguado, Mª José ; Rosario Martínez Arias

La Construcció n de la igualtat y la prevenció n de la violència contra la mujer desde la educació n secundaria . Madrid : Instituto de la Mujer, 2001.

- Echeburúa Odriozola, E.

Personalidades violentas. Madrid : Piràmide, 2003.

- **Enraona** [DVD] : per unes relacions lliures de violència. -- [Barcelona] : Institut Català de la Dona, D.L. 2006

- Falcón, Lidia
La Violencia que no cesa . Madrid : Vindicación feminista, 2003.

- Fernández Santiago, Pedro
Violencia familiar : la visión de la mujer en casas de acogida . Valencia : Tirant lo Blanch, 2007.

- Gil Ambrona, Antonio.
Historia de la violencia contra las mujeres : misoginia y conflicto matrimonial en España. Madrid : Cátedra, 2008

- Gil Ruiz, Juana Maria
Los diferentes rostros de la violencia de género : ensayo jurídico a la luz de la Ley Integral (L.O.1/2004, de 28 de diciembre) y la Ley de Igualdad (L.O. 3/2007, de 22 de marzo). Madrid : Dykinson, cop. 2007.

- Gil Rodríguez, Eva Patricia ; Imma Lloret Ayter
La Violència de gènere. Barcelona : UOC, 2007

- Juliano, Dolores.
Les altres dones : la construcció de l'exclusió social : els discursos que ens uneixen i ens separen. Barcelona : Institut Català de les Dones, 2006

- Lorente Acosta, Miguel ; José Antonio Lorente Acosta
Agresión a la mujer : maltrato, violación y acoso : entre la realidad social y el mito cultural . 2ª ed. -- Granada : Comares, 1999.

- **Mujeres víctimas de la violencia doméstica : programa de actuación** / Francisco Javier Labrador ... [et al.]. -- Madrid : Pirámide, cop. 2004.

- Mullender, Audrey
La Violencia doméstica : una nueva visión de un viejo problema . Barcelona [etc.] : Paidós, cop. 2000.

- Muntané, M. D.
Violencia contra las mujeres y sexualidad masculina . Barcelona : SDM, DL 2003.

- **Prevenir la violencia contra las mujeres** [DVD] : construyendo la igualdad : (programa para Educación Secundaria) . [Madrid] : Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales : Instituto de la Mujer, D.L. 2002. -- 2 DVD + 1 llibre

- **Protección de las mujeres contra la violencia : recomendación nº R (2002) 5, adoptada por el Comité de Ministros del Consejo de Europa el 30 de abril de 2002, y memorándum explicativo ; El Tráfico de seres humanos con fines de explotación**

sexual : recomendación nº R (2000) 11, adoptada por el Comité de Ministros del Consejo de Europa el 19 de mayo de 2000, y memorándum explicativo. -- Madrid : Instituto de la Mujer, 2002

- Renfrew, John W.

La Agresión y sus causas. Alcalá de Guadaíra, Sevilla : MAD ; México : Trillas, 2005.

- Romito, Patricia

Un silencio ensordecedor : la violencia ocultada contra mujeres y niños. [[Barcelona] : Montesinos, DL 2007.

- Sanchis, Rosa

Tot per amor? : una experiència educativa contra la violència a la dona. Barcelona : Associació de Mestres Rosa Sensat, 2006.

- Velázquez, Susana

Violencias cotidianas, violencia de género : escuchar, comprender, ayudar. Buenos Aires : Paidós, 2003.

- **La Violència a casa** . Sabadell : Fundació Caixa de Sabadell, 2005

- **Violencia doméstica** / [elaborado por el Grupo de Salud Mental del PAPPS de la semFYC]. -- Madrid : Ministerio de Sanidad y Consumo, DL 2003

- "Violencia hacia las mujeres". a

La Salud de las mujeres: hacia la igualdad de género en salud . -- Madrid : Instituto de la Mujer, 2002. -- p. 133 - 156

Conté: tres ponències presentades al I Congreso Nacional "La Salud de las Mujeres: Hacia la Igualdad de Género en Salud".

- **Violencia doméstica contra la mujeres.** Madrid : Defensor del Pueblo, 1998
195 p. : gràfics ; 24 cm. -- (Informes, estudios y documentos ; 10)

- **La Violencia y sus víctimas.** -- Madrid : Fundación CastroVerde, 2005
102 p. : il. ; 29 cm

- Vives Cases, Carmen

La Violencia contra la mujer en el espacio discursivo público . [S.l.] : Disenarte, DL 2005. 127 p. ; 30 cm

Dret i legislació

- Delgado Martín, Joaquín

La Violencia doméstica : tratamiento jurídico : problemas penales y procesales : la jurisdicción civil . Madrid : Colex, 2001

- Espanya

Legislación de medidas de protección integral contra la violencia de género : ley orgánica 1/2004 y normativa estatal e internacional complementaria y de desarrollo. Madrid : Tecnos, 2005.

- **Estudios sobre la ley integral contra la violencia de género.** Madrid : Dykinson, DL 2006.

- Martínez García, Elena.

La Tutela judicial de la violencia de género. Madrid : Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Instituto de la Mujer : Iustel, 2008.

Legislació : normativa bàsica

Estatat

- [Llei 40/2007, de 4 de desembre, en matèria de Seguretat Social](#)
La disposició addicional 30 modifica la Llei 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere
- [Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere](#)
(BOE, núm. 313, 29 de desembre de 2004)
- [Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de violència domèstica](#)
- [Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre de seguretat ciutadana, violència domèstica i integració social dels estrangers](#), la [Llei orgànica 15/2003, de 25 de novembre de reforma del Codi Penal](#), i el [Reial decret 355/2004](#), pel qual es crea un registre central per a la protecció de les víctimes de la violència domèstica, han complementat amb posterioritat la Llei 27/2003.

Catalunya

- [Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista a Catalunya](#) (Web de l'Institut Català de les Dones)
- [LLEI 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, al DOGC núm. 5123, 02/05/2008 \(DOGC\)](#)